

O záchytná protialkoholní stanici Bílina.

Již při projekci zdravotnického areálu, nové budovy nemocnice a polikliniky v Bílině bylo počítáno se zřízením protialkoholní záchytné stanice. Začátkem šedesátých let začalo vedení OÚNZ Teplice úzce spolupracovat s MUDr. Jaroslavem Skálou, který v Praze u Apolináře otevřel 15.května 1951 první záchytku nejen v Československu, ale i první záchytku na světě. A právě podle zkušeností doktora Skály, tohoto bojovníka proti alkoholismu, byla v Bílině připravena a v roce 1965 pak v suterénu nové budovy polikliniky i otevřena záchytná protialkoholní stanice - snad jako druhá v republice.

Zde potom byla záchytky jako lůžkové oddělení provozována nepřetržitě 36 let – do poloviny srpna 2001. Kapacitu měla ve dvou částech, mužské a ženské až pro čtrnáct zachycených pacientů celkem. Ženská část sestávala ze dvou lůžkového pokojíku, druhého pokojíku s jedním nemocničním lůžkem a jedním lůžkem síťovým (pro pacienty, kteří by ve svém stavu mohli ublížit sobě nebo okolí). V mužské části bylo umístěno šest klasických nemocničních lůžek a jedno lůžko síťové. K dispozici byly i tři místnůstky se zjednodušeným vybavením, tzv. „kobky“ s malým okénkem u stropu, odolnější matrací na zemi a s kukátkem pro kontrolu pacienta personálem ve dveřích. Obě části záchytky měly své velké koupelny, dobře vybavené koupací vanou, sprchami, možnostmi skotských stříků. K dispozici bylo WC. Dále zde byl sklad potřebného zdravotního materiálu, kancelář vedoucí záchytky a sesterna pro personál.

Pro přijetí pacientů s alkoholovou intoxikací měla záchytná stanice otevřeno nepřetržitě, spolu sloužily vždy dvě zdravotní sestry ve směnném provozu. Ty si převzaly přivezeného pacienta, přivolaly lékaře právě sloužícího ústavní lůžkovou pohotovost nebo lékařskou službu první pomoci, případně v běžné pracovní době lékaře z lůžkového oddělení, nebo z interní ambulance. Po zdravotní prohlídce byl pacient přijat do péče záchytky a uložen na běžně až desetihodinový pobyt na příslušném lůžku. S agresivními pacienty občas musela vypomoci státní policie, ostatně její příslušníci tyto pacienty většinou přiváželi. Později, po zřízení městské policie v Bílině, byla zvýšena ochrana sloužících zdravotních sester. Každá z nich měla ve své kapse nouzové tlačítko, propojené na pult centrální ochrany právě městské policie Bílina.

Provoz záchytné stanice řídila vedoucí zdravotní sestra. V sedmdesátých letech to byla Ludmila Frydrychová a po ní Jaroslava Drexlerová. V době osamostatnění NsP Bílina od OÚNZ Teplice byla vedoucí zdravotní sestrou na záchytce Blanka Šliksbírová a pak, v závěrečném období existence bílinské záchytky, v letech 2000 a 2001 Pavla Ottenschlegerová.

Vedle záchytné stanice byla v NsP Bílina provozována dlouhou dobu i protialkoholní poradna, kterou vedl psychiatr MUDr. Milan Prošek spolu se zdravotní sestrou Helenou Bittnerovou. Zde probíhalo potřebné ambulantní léčení klientů propuštěných ze záchytky.

Spádovou oblast, o kterou bílinská záchytka pečovala, tvořilo rozsáhlé území sedmi okresů – Chomutov, Most, Louny, Teplice, Litoměřice, Ústí nad Labem a Děčín. Potřeba této péče byla dána i průmyslovým charakterem některých z uvedených okresů, extrémní zátěží prostředí a způsobem života zdejších obyvatel.

Financování provozu záchytky v Bílině bylo vždy složité. V době fungování OÚNZ bylo zdravotnictví financováno formou okresních rozpočtů. Tím byla pokryta většina nákladů záchytky. Z menší části samozřejmě přispívali i klienti ubytovaní na záchytné stanici. Byla tu povinnost uhradit za pobyt několik stokorun, v období 1990 až 2001 to bylo 700,- Kč. Bohužel zachycení, alkoholem intoxikovaní občané tuto částku uhradili průměrně pouze z jedné třetiny, více z nich nebylo možné vymoci. Protože však náklady na pobyt jednoho zachyceného činily v roce 1990 přes 2000,- Kč a o deset let později 2500,- Kč, byla potřeba tuto částku dorovnat z jiného zdroje. V té době bylo zdravotnictví financováno vykazováním zdravotních výkonů zdravotním pojišťovnám, které je zdravotním zařízením proplácely. To se však provozování záchytné stanice netýkalo. Naštěstí v období let 1990 až 2000 každoročně všech sedm výše jmenovaných okresů dnešního Ústeckého kraje uzavíralo s NsP a později HNPs s r.o. Bílina dotační smlouvy. Díky nim proplácely za jednoho zadrženého občana svého okresu v roce 1995 částku 2000,- Kč, v roce 2000 pak 2200,- Kč. Tyto dotace včetně počtů zachycených a prokázání nákladů provozu záchytné stanice Bílina pak byly každoročně řádně okresním úřadům vykazovány.

Na začátku roku 2001 však došlo k zásadní změně ve financování protialkoholní péče. Nastala proměna územního členění ČR z okresního na členění krajské. Tato územní reforma si vyžádala přijetí řady novel zákonů. Právě novela zákona č.37/1989 Sb. o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi na rozdíl od předchozích okresů krajům neukládala povinnost financovat protialkoholní záchytné stanice. Tedy za tuto péči již kraje nemusely odpovídat. Svou existenci končící okresní úřady již v roce 2001 se záchytkou Hornické nemocnice s poliklinikou s r.o. Bílina žádnou smlouvu neuzavřely.

V hospodaření záchytky začala vznikat a postupně narůstat ztráta. Vedení Hornické NsP a Město Bílina jednalo po celé první pololetí roku 2001 o této situaci na řadě úřadů i státních orgánů. Všichni uznávali potřebnost funkční záchytky právě ve zdejším kraji, k pokrytí nákladů jejího provozu však nepřispěli. Jednalo se i s velením Policie Ústeckého a Libereckého kraje nebo v parlamentu ČR s tehdejším ministrem práce a sociálních věcí Vladimírem Špidlou. Ten na jaře roku 2001 tvrdil, že při územní reformě s okresů na kraje byl ponechán v rezervě jakýsi fond (cca 100 milionů Kč) na pokrytí potřeb, na které se při územní reformě pozapomnělo. Z tohoto fondu by se dalo na provoz bílinské záchytné stanice přispět. Vlastně to byla obdoba Špidlova pozdějšího známého tvrzení „zdroje jsou“.

V průběhu jara a léta 2001 se o bílinskou záchytku zajímali novináři a televizní štáby všech televizí i rozhlas. Často se tu natáčelo, novináři sepsali řadu článků. Bohužel bez podstatnějšího efektu.

Ústecký kraj odmítl bílinskou záchytku spolufinancovat. Jeho představa byla ve zřízení dvou nových záchytných stanic při větších nemocnicích vlastněných krajem (Ústí nad Labem, Most).

V podstatě skončila naděje na získání dalších finančních prostředků. A v srpnu 2001 dosáhla ztráta Hornické NsP s r.o. Bílina z provozování záchytné stanice již neúměrné výše, nešlo ji dále krýt z hospodaření ostatních zdravotních provozů HN s r.o.. Vedení společnosti se proto rozhodlo činnost záchytné protialkoholní stanice ukončit 15.srpna 2001. Všechny zdravotní sestry ze záchytky byly pracovníčně převedeny do lůžkových oddělení a ambulancí Hornické nemocnice s poliklinikou s r.o. v Bílině. Klienti bývalé bílinské záchytky byli pak umísťováni na akutní interní lůžková oddělení nemocnic kraje.